

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Over de bestrijding van radicalisme en extremisme [I]

Met naam en toenaam

door *Jan Schinkelshoek*

Voorzitter van de redactie van Christen Democratische Verkenningen en lid van de Tweede Kamer voor het CDA

Het was een klein, vinnig debatje, al weer jaren geleden. Het speelde zich in de Tweede Kamer af tussen vvd-fractievoorzitter Frits Bolkestein en zijn PvdA-tegenvoeter Jacques Wallage. Het ging — kon het anders? — over immigratie, asiel en integratie. Bolkestein wilde illegale, uitgeprocedeerde asielzoekers desnoods met harde hand het land uitzetten, een voorstel waarvan Wallage, naar eigen zeggen, een vieze smaak in de mond kreeg.

Op het hoogtepunt van dat interruptiedebat wurmde Hans Janmaat, de genegerde, doodgezwegen en verformfaaide vertegenwoordiger van alles wat officieel Den Haag verafschuwde, zich tussenbeide. Of de vvd geen goede sier probeerde te maken met dat waarvoor hij, Janmaat, nooit oor had gekregen: de problematiek van ‘die buitenlanders’? Waren het geen goedkope praatjes?

Nog zie ik Bolkestein tergend langzaam uithalen. Uit de hoogte beet hij Janmaat toe: *‘Non tali auxilio, nec defensoribus istis.’* ‘Niet met dergelijke hulp, noch met dergelijke beschermers’ — een citaat uit Vergilius’

Aeneis — wenste hij zijn standpunten te verdedigen.

Janmaat af, afgedroogd.

* * *

Dit moment staat me in het geheugen gegrift. Het markeerde voor mij het failliet van elke politieke poging om extreme, radicale opvattingen dood te zwijgen of te negeren.

Hoewel netter, deed de vvd-van-Bolkestein in het midden van de jaren negentig in de kern hetzelfde als waarom de altijd wat armzalige Janmaat, namens de Centrumpartij, de Centrum Democraten of zichzelf, sinds het begin van de jaren tachtig was uitgekotst: hij noemde de multiculturele samenleving een probleem. Wat de os niet was toegestaan, kreeg Jupiter wel voor elkaar.

Om Janmaat is vanaf het allereerste moment van zijn verschijnen in de Tweede Kamer een cordon sanitaire gelegd. Hij werd met de nek aangekeken, naar hem werd niet geluisterd, zodra hij het woord nam verliet iedereen de vergaderzaal.

Toegegeven: wat uit Janmaats mond kwam, was niet allemaal even aangenaam. Hij kon schuimbekken, hij zei benepen, lelijke dingen, hij deed bozig, onaangenaam. Maar door hem — beter: het punt dat hij wilde maken — te negeren, is het ‘multiculturele drama’ pas veel later, bijna te laat

ontdekt. En dát heeft Nederland geweten. Tot op de dag van vandaag werkt die politiek foute taxatie door.

* * *

Sindsdien staat voor mij vast dat negeren geen goed politiek wapen is.

Onwelgevallige politieke opvattingen moet je niet wegstoppen, laat staan ontkennen. Nee, je moet ertegen ingaan, weerleggen, weerspreken, beantwoorden, bestrijden — actief bestrijden, ook om de achterliggende problemen des te overtuigender aan te pakken.

* * *

Ja, dat geldt ook voor Geert Wilders.

Lange tijd heeft ‘Den Haag’ op hem dezelfde strategie uitgeprobeerd als indertijd met Janmaat: negeren, doodzwijgen of zelfs afkappen — tot dat, na de onverwachte verkiezingswinst van Wilders’ partij in 2006, niet meer mogelijk bleek.

Na Fortuyn is echt alles anders. Er is veel te veel opengewoeld, op drift geraakt om terug te grijpen naar procedés die bij type-tjes als Janmaat aanvankelijk nog wel leken te werken.

Wat dan wel?

Waar schouderophalend negeren niet meer mogelijk is en isoleren contraproductief werkt, lijkt me opbieden tegen extremisten, radicalen en andere dwarsliggers ook geen optie. Je moet types als Wilders niet willen overschreeuwen. Al was het alleen maar omdat je je niet moet willen verlagen tot zijn platvloerse, populistische of onparlementaire methoden. Dan is het einde zoek, letterlijk.

Niks doen? De storm laten uitrazen? De wal het schip laten keren? Dat levert te veel schade op aan zowel het schip als de wal op. Zeker, ooit overschreeuwt ook Wilders zichzelf vast en zeker een keer. Vergis ik me, of is het klimaat al aan het omslaan? Maar alvorens die omslag zich heeft voltrokken, is er

al veel te veel kapot. Wilders appelleert aan onderbuikgevoelens die niet onweersproken mogen blijven. En waar je niet boven kunt gaan staan. Ook om te voorkomen dat ze, afgeschud en wel, de kans krijgen wortel te schieten.

Daarom kies ik voor het debat, de directe politieke confrontatie. Tegenover verkettering dient zeker de christendemocratie samenwerking te preken; tegenover uitersten moet zij stabiliteit aanprijzen; tegenover kruistochten van haat en nijd en tegenover hetze verdienen respect, fatsoen en verdraagzaamheid met principiële overtuiging te worden verdedigd.

Binnen en buiten de Kamer.

* * *

Dit is hard nodig. Wat Wilders systematisch en hardnekkig beweert, is een rechtstreekse aanval op bijna een miljoen medelanders. In feite stelt hij moslims voor de keus hun geloof af te zweren of op te krassen. Dat is een grievende belediging aan ons allemaal, aan alles waar Nederland traditioneel voor staat.

Zo veel haat, zo veel rancune, zo veel ressentiment kan niet anders dan ferm worden weersproken.

* * *

Nee, niet om problemen te ontkennen, problemen van de multiculturele samenleving, problemen met Marokkaanse jongeren, problemen met radicaliserende islam, problemen over vrouwenbesnijdenis, problemen tussen allochtonen en autochtonen. Maar om des te steviger te staan bij een overtuigende aanpak, een aanpak die past in de Nederlandse traditie.

* * *

Sinds Janmaat kan iedereen, binnen en buiten ‘Den Haag’, weten dat je extremisme en radicalisering met naam en toenaam moet noemen. Om des te beter greep te krijgen op de achterliggende problemen.